

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Анна Панчук, 1986 року народження, громадянка України, освіта вища: у 2008 році закінчила Одеську національну юридичну академію і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобула кваліфікацію магістра права, працює начальником сектору нормативно-правової роботи та міжнародного супроводу юридичної служби апарату управління Державного підприємства «Адміністрація морських портів України», Міністерства розвитку громад та територій України, м. Одеса, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від «27» листопада 2024 року № 3577-10, у складі:

**Голови разової
спеціалізованої
вченої ради**

Бориса Кормича, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, завідувача кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів:

Юрія Сергєєва, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Наталії Коваль, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

**Офіційних
опонентів:**

Бориса Бабіна, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного авіаційного університету (назву вказано у зв'язку з відсутністю в інформаційній системі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти назви правонаступника – Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут», утвореного внаслідок реорганізації Національного

авіаційного університету відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.10.2023 р. № 921-р (зі змінами) та наказу Міністерства освіти і науки України від 13.10.2023 р. № 1249 (зі змінами); далі у рішенні відповідні зміни враховано);

Алли Іванової, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри морського права Національного університету «Одеська морська академія»,

на засіданні «24» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Анні Панчук на підставі публічного захисту дисертації «Публічне адміністрування портової галузі України» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Олег Тодощак, кандидат юридичних наук, доцент, ректор Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація є першим комплексним науковим дослідженням, присвяченим формуванню нової науково обґрунтованої концепції публічного адміністрування портової галузі України з метою модернізації галузевого законодавства та інституційної системи управління портовою діяльністю.

У дисертації отримані такі результати, що характеризуються науковою новизною:

уперше:

систематизовано теоретико-прикладні і методологічні засади публічного адміністрування роботи морських портів в Україні та сформульовано авторські визначення поняття, мети і методів такого адміністрування, класифіковано його функції;

виявлено особливості формування сучасної концепції управління морськими портами в Україні;

охарактеризовано основні моделі та інструменти управління морськими портами у світі та в Україні;

розкрито особливості взаємозв'язку земельних та інфраструктурних аспектів функціонування портів у межах населених пунктів;

установлено характерні риси управління морськими портами у надзвичайних

умовах в Україні;

охарактеризовано контрольні процедури у портовій діяльності та відзначено необхідність комплексного підходу до підвищення їх ефективності;

виявлено особливості публічних сервісів у портах України та з'ясовано стан впровадження принципів «доброго урядування» в управління портами та портову діяльність;

сконструйовано концепцію управління морськими портами в Україні у повоєнний період;

удосконалено:

концепцію інтегрованого управління приморськими регіонами;

наукові знання про формування і застосування правових та організаційних інструментів для вироблення кращих практик управління морськими портами;

набули подальшого розвитку:

погляди на особливості інструментів публічного адміністрування в оновленій концепції адміністративного права України;

наукові положення про реалізацію норм міжнародних угод за допомогою внутрішньодержавного механізму публічного адміністрування;

запропоновано:

запровадження принципу єдиноначальства в інституційну систему державного адміністрування портової галузі України з метою усунення надмірної розгалуженості та дублювання повноважень;

шляхи оновлення публічного адміністрування портової галузі України у повоєнний період;

модернізацію міжнародних стандартів публічного адміністрування портової діяльності з урахуванням досвіду функціонування портової системи України під час дії режиму воєнного стану.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (за змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р.

№ 44 (зі змінами).

Здобувачка має 12 наукових публікацій, серед яких 4 наукові статті, опубліковані у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також 8 тез доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Панчук А.О. Трансформація публічного адміністрування у морських портах України. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 76–83. <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2021.43.240982>.

2. Панчук А.О. Перспективи оновлення організаційно-правового механізму управління портами. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць*. 2024. Вип. 73. С. 186–194. <https://doi.org/10.32782/app.v73.2024.27>.

3. Панчук А.О. Контрольні та сервісні механізми у морських портах: організаційно-правова характеристика та принципи «доброго урядування». *Правова позиція*. 2024. № 2(43). С. 93–101. <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-2.19>.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Борис Кормич, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», відзначив, що актуальність дисертаційної роботи навряд чи зменшиться найближчим часом, підкреслив значення портової галузі з 2022 р. в умовах широкомасштабного вторгнення рф. Особливо відзначив емпіричний складник роботи та її спрямованість на практичну реалізацію, що зумовлено професійною кар'єрою здобувачки. Зауважив, що матеріал у роботі викладено послідовно, логічно, на належному методологічному рівні. Підкреслив три основні аспекти (добре урядування, цифровізація та повоєнне відновлення), на яких зупинилася у своїй роботі дисертантка і охарактеризував важливість та особливості кожного з них. Зокрема зауважив, що реорганізація портової галузі на шляху вступу до ЄС з урахуванням принципу доброго урядування зумовить реформування її публічного адміністрування на загальнодержавному рівні та рівні функціонування транспортної сфери і окремих портів; цифровізація багато у чому дозволила зберегти управління в країні з початку 2022 року, а повоєнне відновлення очікувано охопить питання повернення трафіку з зарубіжних портів до українських. Підтримав висновки дисертантки, які є обґрунтованими і містять пропозиції щодо перегляду галузевого законодавства та вдало окреслюють тенденції розвитку публічного адміністрування портової галузі України. При цьому, зосередив увагу на важливості та необхідності, в умовах очікуваного членства в ЄС, опрацювання питань публічного адміністрування

комплексної «зеленої логістики», базованої на зменшенні впливу транспортної діяльності на довкілля, використанні відновлювальних джерел енергії у судноплавстві та портовій діяльності. Підсумував, що Анна Панчук за результатами захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань «Право» за спеціальністю «Право».

Юрій Сергєєв, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», свою оцінку дисертації та зауваження навів у рецензії та оголосив під час виступу, під час дискусії відзначив, що у роботі було здійснено якісний теоретико-прикладний аналіз публічного адміністрування портової галузі України. Надано низку рекомендацій щодо оновлення його правових засад та сформульовано напрями організаційних зусиль для створення ефективної моделі управління українським портовим комплексом. Зауважив, що урахування тенденцій цифровізації та автоматизації свідчить про відповідність та націленість проведеного дослідження на формування в Україні інноваційної моделі адміністрування роботи портів та максимальне спрощення адміністративних процедур. Підкреслив, що дисертація та опубліковані наукові праці справляють гарне враження, є новими та очікуваними сучасною правовою наукою, спрямованими на запозичення та впровадження кращих практик та інструментів управління портами. Їх тематика є актуальною, особливо зважаючи на роль портів України у Зерновій ініціативі та роботі альтернативного експортно-імпортного коридору. У роботі, наукових статтях та інших публікаціях фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Робота відповідає встановленим вимогам до тексту та оформлення, висновки є обґрунтованими та цілковито вірними, базованими на значному теоретичному та практичному підґрунті, характеризуються науковою новизною та доводять значний дослідницький потенціал дисертантки, оволодіння нею необхідними компетентностями та методологією наукової діяльності. Поряд із цим, звернув увагу на важливість визначення можливостей приєднання до міжнародних угод, ініціатив та інших наддержавних інструментів, та окреслення шляхів повноцінної реалізації їх стандартів та пропозицій за допомогою внутрішньодержавного механізму управління морською та портовою діяльністю. Підсумував, що у цілому дисертація є самостійною, завершеною науковою працею, має високий науковий рівень, містить нові для сучасної науки результати, а її авторка Анна Панчук заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Наталія Коваль, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри

морського та митного права Національного університету «Одеська юридична академія», дискусійні положення щодо змісту дисертації та зауваження виклала у письмовій формі у завчасно поданій рецензії на дисертацію та оголосила під час виступу, під час дискусії підкреслила, що у дисертації узагальнено досвід триваючої портової реформи, опрацьовано практику роботи портів під час надзвичайних викликів та загроз судноплавству і портовій діяльності. Відзначила зумовленість актуальності дослідження динамічністю змін безпекової ситуації, необхідністю прийняття оперативних рішень та важливістю окреслення напрямків повоєнної відбудови портової галузі України. Зазначила, що дисертацію виконано у відповідності до встановлених вимог та підкреслила, що текст роботи та текст опублікованих наукових праць не містить фактів порушення академічної доброчесності. Робота є самостійним та системним науковим дослідженням, базованим на значній кількості першоджерел, якісно сформованому та вдало застосованому методологічному базисі. Предмет і об'єкт, мета і задачі роботи визначені коректно. Наукова новизна висновків забезпечена на належному рівні, а опубліковані праці свідчать про достатню апробацію результатів дослідження. Проведений захист, дисертаційне дослідження та опубліковані здобувачкою праці засвідчують високий рівень набуття нею теоретичних знань, умінь, навичок наукової діяльності, що надало можливостей сформулювати новаційні науково обґрунтовані та базовані на досягненнях сучасної правової науки рекомендації, розраховані на практичне застосування. За результатами захисту висловила побажання здобувачці не зупинятися на досягнутому і продовжити розробку тематики державного портового контролю під кутом зору очікуваної автономізації судноплавства, нормативного регулювання та управлінських інструментів, яких буде спрямовано на формування процедур обробки та оформлення таких категорій суден у портах. Підсумувала, що дисертація є самостійною завершеною, комплексною науковою працею, має високий науковий рівень, містить нові для сучасної науки результати, а її авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

Борис Бабін, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут», надав свою оцінку та висловив зауваження до роботи у відгуку та оголосив під час виступу, у дискусії відзначив, що проблематика дослідження та підхід здобувачки до її наукового та теоретико-прикладного опрацювання відрізняється тим, що вона працює в Адміністрації морських портів України і добре обізнана з основними аспектами, що

визначають та у майбутньому визначатимуть шляхи оновлення публічного адміністрування портової галузі. Висловив надію, що здобувачка, створивши чудовий базис для майбутніх досліджень, продовжить публікувати власні пропозиції та рекомендації з удосконалення системи управління портовою галуззю на сторінках відповідних наукових видань. Це допоможе репрезентувати її пропозиції за кордоном, отримати підтримку в Україні та, в остаточному підсумку, привернути увагу нормотворців, запропонувавши їм готові для впровадження інновації. Відзначив високий рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачки, набуття нею усіх необхідних навичок наукової роботи та схильність до відстоювання і грамотної аргументації своєї правової позиції, а також формування цінних та нових для сучасної правничої науки пропозицій. Порекомендував розвинути запропоновану концепцію «стратегічної проєкції порту», що сприятиме узгодженим діям портових адміністрацій та місцевої влади, і сформує перспективне бачення розвитку конкретних портів з властивими їм особливостями. Підсумував, що дисертація є самостійною завершеною науковою працею, має високий науковий рівень, містить нові для сучасної науки результати, а її авторка Анна Панчук заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Алла Іванова, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри морського права Національного університету «Одеська морська академія», критичні зауваження виклала у наданому відгуку на дисертацію та оголосила під час виступу, водночас під час дискусії відзначила, що здобувачка дійсно надихається тематикою оновлення системи та механізмів адміністрування портової галузі, прагне запровадження в Україні позитивного досвіду управління найбільшими та найуспішнішими портами світу, а також акцентує увагу на важливості і необхідності урахування недоліків розгалуженої системи портового менеджменту, що склалася на теперішній час в Україні. Це є особливо важливим для управління ризиками при оновленні системи адміністрування роботи портів України, яке було започатковано ще до війни. Підкреслила, що здобувачкою запропоновано новаційні рішення, які сприятимуть модернізації підходів до взаємодії портів та населених пунктів, подальшому впровадженню інтегрованого управління прибережними регіонами тощо. Відзначила, що робота є актуальною, формує якісні пропозиції для повоєнної відбудови портової системи та модернізації управління нею. Мета дослідження досягнена, завдання виконані, захист свідчить про набуття здобувачкою навичок не лише наукової роботи та вдалого застосування відповідної методології, а й презентації наукових розробок з належним обґрунтуванням. Дисертація та опубліковані наукові

праці не містять порушень академічної доброчесності. При цьому зауважила, що до побажань здобувачці слід додати важливість подальшого опрацювання проблематики підвищення конкурентоздатності українських портів у Чорноморському регіоні через комплексне оновлення правового базису, організації портової діяльності та супровідних інфраструктурних рішень, а також участі портів у проєктах Ініціативи Трьох морів. Підсумовуючи, зробила висновок про відповідність дисертації усім встановленим вимогам та спеціальності 081 «Право» та про те, що її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Анні Панчук ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Борис КОРМИЧ